

a již přijatelný celek. Tak vznikl elaborát, jehož autoři jako protagonisté dílčích segmentů společného „ústavního“ projektu svými výzkumy odhalují reálnou podobu současného vzdělávání dospělých v České republice a odkrývají i příčinné souvislosti ovlivňující vývojové tendence tohoto fenoménu (post)moderní doby. Redakční radě se tak podařilo předat odborné veřejnosti hodnotnou, informačně bohatou a vědecky fundovanou knihu, která si zaslouží pozornost nejen andragogů, pedagogů a sociologů, ale kterou by měli studovat (nebo alespoň číst) i ekonomové, politologové a politici – především pak členové zákonodárných orgánů, aby mohli poučeně a kvalifikovaně rozhodovat o koncepcích a realizačních záležitostech vzdělávání české společnosti.

* Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity Studia paedagogica, roč. 54, řada pedagogická (U), č. 11. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 211 s.

V. SPOUSTA

Aleš Sekot: *Sociology of Sport. Topical Issues.**

Výchází bázi práce docenta Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity Aleše Sekota je odkaz na sílicí procesy organizovanosti, komercializace a globalizace sportu s výraznými dopady na procesy socializace současného člověka (s.7). Autor v této souvislosti shromáždil bohatý soubor důležitých sociologických témat a dat v originální vědecké monografii. Kritickým pohledem v jazyce anglickém seznamuje čtenáře s významnými koncepcemi a tématy soudobé sociologie sportu a aplikuje dlouhodobý výzkum ve vývoji sportu v českém prostředí v integrujícím se evropském kontextu. Pro čtenáře z cizího prostředí pak kniha představuje cenný zdroj informací o stavu české sociologie v tak důležité oblasti společenského výzkumu, jakou je nepochybně právě sport.

Monografie je rozdělena do pěti tematických částí, vycházejících z teoretických východisek sociologie sportu chápající sport zejména jako sociokulturní fenomén. V každé části jsou obecná východiska aplikována v kontextu jednotlivých oblastí sociologické-

ho pohledu na sport v českém kontextu. Zcela originálně působí zejména studie zabývající se problematikou postavení žen ve sportu, působením dopingů a sportovní mobilitou. Tato klíčová témata jsou mnohem hlouběji tematizována i v paralelně publikované Sekotově práci *Sociologie sportu* (Masarykova univerzita a Paido, 2006, 420 s.). Kratší – anglická verze se tak soustřeďuje zejména na empirické aspekty problematiky, zatímco hlubší teoretická východiska jsou v centru pozornosti v české verzi. Text se v řadě ohledů opírá o sociologická východiska známých badatelů Cashmora a Coaklyho, prezentuje některá empirická data z východoevropských zemí a nabízí tak komplexnější představu o širších souvislostech fungování sportu ve vývoji české tržně zaměřené společnosti.

Úvod práce dobře poslouží čtenáři tím, že si všimá merita vzájemných vazeb sportu a společnosti: komercializace, globalizace a medializace sportu. Sekot svoje závěry opírá o relevantní sociologickou teorii, ztotožňuje se se širokým definičním vymezením sportu a uvádí čtenáře citlivě do aktuálních sfér působení sportu v soudobém světě. Autor poučeně prezentuje realistický obraz sportu, změn a tendencí, a to aniž by „vyléval s vaničkou i dítě“.

V relativně krátké úvodní kapitole autor zdůvodňuje volbu pěti základních tematických okruhů práce a připomíná, že k charakteristickým znakům soudobého světa sportu patří sílicí důraz na výkon, vítězství a odměnu. Přitom klade řadu podnětných otázek a vytváří bohatou platformu pro další odbornou diskusi o vztahu sportu a tržní ekonomiky, známou jinde kupř. v pracích amerických sociologů sportu Maguireho, Sageho či Houlihana.

Klíčové téma vztahu sportu a soudobých globalizačních procesů zkoumá Sekot z pohledu teorie konfliktu a interakcionalismu, když se věnuje zejména novému silně aktuálnímu tématu, kterým bezesporu je sportovní mobilita, a to jak z pohledu hostitelských, tak ze zorného úhlu výchozích dárcovských zemí. Přitom se připomíná, že sportovní komercializace se stává prostřednictvím masových médií zprostředkovatelem globálních hodnot, zdůrazňujících spektakulárnost, akčnost, zážitek, vzrušení. Sekot správně připomíná, že „pouhá spotřeba amerických spotřebních symbolů ne-

musí přinášet vyprazdňování lokálních kultur“ (s. 27): Může znamenat i oživující konfrontaci lokálního a globálního, přinášející kulturnímu vývoji nové impulzy. Přitom se připomíná, že samotná ekonomická analýza sportovní migrace dané téma nevysvětluje dostatečně, že je třeba zvažovat i lidské důsledky tohoto jevu, spočívající v nevyváženosti základních impulzů sportovní kariéry, v rostoucím vlivu týmových soutěží na úkor prestiže národních týmů a v projevech nepřátelství vůči sportovním migrantům v hostitelských zemích.

Kapitola zabývající se problematikou dopingu ve sportu se opírá zejména o nové empirické údaje zejména z českého sportovního prostředí. Sekot připomíná nezbytnost šíření poučených informací o dopingu zejména mezi mládeží, stejně jako o probléměch souvisejících s akcentem na tzv. sportovní etiku adorující postmoderní zážitkovost hodnot vítězství a vzrušení. Sekot v této souvislosti prezentuje empirická data dvou významných sociologických výzkumů vztahu mladých sportovců k dopingu v České republice a Francii, když se soustřeďuje na klíčová témata motivace užívání zakázaných látek a zdrojů informací o dopingu obecně. Přitom zkoumá relevantní rozdíly v rámci pohlaví a různých úrovních sportovní participace. Jeho výzkum sice nepřinesl žádné překvapující zjištění, přispěl však k plnějším doplnění našich znalostí o dopingu ve sportu a o možnostech a mezích výchovného působení na tomto poli.

Sekot dále významně přispívá k dalšímu důležitému tématu soudobé sociologie sportu: postavení žen ve sportu. Připomíná zvýšenou frekvenci této tematiky v posledních letech v západní sociologii a snaží se přinést nové informace i našemu čtenáři. V čase a prostoru se ohlíží za vývojem postavení žen ve světě sportu a zkoumá, proč zde ženy sehrávaly tradičně menší úlohu než muži. Připomíná v tomto kontextu hodnotové důrazy feministické sociologie sportu a předkládá vlastní analýzy prezentace českých sportovkyň v českých tištěných médiích během posledních letních olympijských her. Je zajímavé, ba překvapující, že jejich 40% zastoupení odpovídalo i podílu žen v olympijské výpravě v Aténách. Další výzkumná data se týkají překážek, které se staví do cesty plné realizaci českých sportovkyň na poli trenérské a rozhodcovské kariéry.

Tato vysoce prakticky zaměřená část obsahuje i doporučení pro zvýšení angažovanosti žen v řídicích orgánech sportu a nabízí zajímavý pohled na problematiku vývoje sportu v postkomunistické společnosti.

Kratší následující kapitola porovnává původní ideovou bázi sokolského hnutí se soudobou sportovní etikou a je přínosná zejména pro ty, kteří se s touto specifickou oblastí historie českého sportu teprve seznamují. Téma je dokresleno zejména srovnáním hodnotových důrazů Sokola na jedné straně a olympijského hnutí na straně druhé.

Autor v závěrečné části vstupuje do vysoce aktuální problematiky násilí ve sportu, a to prostřednictvím ilustrace jeho dopadů na společnost. Základem této části je kritika některých aspektů vrcholového výkonnostního sportu jako dominujícího modelu sportu v dnešní společnosti.

Aleš Sekot se úspěšně chopil úkolu na velké ploše teoreticky a empiricky poučeně prezentovat palčivá, globálně existující témata soudobého sportu. Taktó nastavená perspektiva z pohledu malého národa bohaté sportovní historie je nesporně přínosná.

W. CROSSAN

* Brno: Masaryk university and Paido, 2006, 133 s.

Josef Maňák, Tomáš Janík: Problémy kurikula základní školy*

Sborník je výstupem druhého roku řešení projektu GA ČR s názvem *Obsahová dimenze kurikula základní školy*. Nabízí nejen přehled jeho dílčích výstupů, ale i příspěvky dalších odborníků z řad české i zahraniční (tu reprezentuje jeden německy psaný příspěvek) vědecké komunity.

Krátkého představení sborníku se v úvodu ujal Josef Maňák, který je spolu s Tomášem Janíkem jeho editorem.

Pět částí sborníku pak přehledně uvádí příspěvky k pěti zásadním tématům problematiky kurikula základní školy, která je bezpochyby velmi aktuální. Pojem kurikulum v so-